

Załącznik Nr 1 do zarządzenia Nr 1072.2022
Prezydenta Miasta Elku
z dnia 3 marca 2022 r.

**MIEJSKI PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
MIASTA ELKU NA ROK 2022**

I. PODSTAWA PRAWNA

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Miasta Ełku na 2022 rok zwany dalej Programem jest dokumentem wyznaczającym cele oraz sposoby rozwiązywania problemów alkoholowych. W realizacji zadań zawartych w Programie szczególne zastosowanie mają następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym,
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025,
- Uchwała IV. 40.2019 Rady Miasta Ełku z dnia 27 lutego 2019 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ełku na lata 2019-2023,
- oraz inne dokumenty przyjęte uchwałami Rady Miasta Ełku, które mają znaczenie dla profilaktyki przeciwdziałania uzależnieniom.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałaniu Narkomanii Miasta Ełku na 2022 rok jest zgodny z założeniami dokumentów krajowych podejmujących kwestie uzależnień w tym uzależnień behawioralnych, wśród których najważniejszym pozostaje Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 cel operacyjny nr 2: Profilaktyka uzależnień.

II. WSTĘP

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Miasta Ełku na rok 2022 stanowi kontynuację działań profilaktycznych realizowanych w zakresie przeciwdziałania i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych w mieście Ełku w latach ubiegłych.

Jego realizację na szczeblu miejskim umożliwia ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu. Zadania te w szczególności obejmują:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii dotyczą w szczególności:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej

i prawnej;

- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Nowelizacją ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw, nakłada obowiązek na samorządy do uchwalenia wspólnego programu łączącego profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii. Wspólny program odpowiada współczesnym tendencjom dotyczącym zarówno sięgania po różne środki psychoaktywne jak i metod ich rozwiązywania.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomani Miasta Ełku na rok 2022 uwzględnia cele operacyjne Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 w zakresie profilaktyki uzależnień. Program jest również spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miasta Ełku na lata 2019-2023.

Zadania określone w Programie dostosowane są do potrzeb lokalnych oraz skierowane są do wszystkich mieszkańców Ełku. Ukierunkowane są w szczególności na ograniczenie występowania negatywnych zjawisk będących skutkiem nadużywania alkoholu, narkotyków oraz innych substancji psychoaktywnych w tym także uzależnień behawioralnych. Zakładają także ciągły i długookresowy rozwój działań związanych z profilaktyką uzależnień, nastawione są na wzrost społecznej świadomości dotyczącej tej tematyki, a także doskonalenie współpracy pomiędzy osobami i instytucjami.

Ważnym obszarem polityki społecznej i zdrowotnej jest zapobieganie, ograniczanie i rozwiązywanie problemów wynikających z uzależnień w tym uzależnień behawioralnych. Do mieszkańców Ełku kierowane są przede wszystkim działania o charakterze profilaktyczno – konsultacyjnym, których celem jest propagowanie zdrowego stylu życia i zmiana negatywnych postaw.

Program ten zakłada także realizację zadań wchodzących w zakres profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej (tj. kierowanej do jednostek lub grup w zależności

od określenia grupy ryzyka). Ponadto uwzględnia system działań pomocowych, skierowanych do osób uzależnionych, jak również do ich rodzin. W celu zapewnienia skuteczności i efektywności wyżej wymienionych działań, należy uwzględnić, iż mają one charakter długofalowy i stanowią kontynuację konsekwentnych oraz systematycznych działań realizowanych na terenie miasta Ełku.

III. DIAGNOZA

3.1. ALKOHOL

W 2019 r. przeprowadzono ogólnopolskie badanie ESPAD (Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach), którego celem było przede wszystkim pomiar natężenia zjawiska używania przez młodzież substancji psychoaktywnych. W badaniu wzięło udział 2814 uczniów w wieku 15-16 lat oraz 3089 w wieku 17-18 lat. Wśród młodszych uczniów 51,7 % stanowiły dziewczęta, zaś 48,3% chłopcy natomiast w starszej grupie uczniów 51,2% stanowiły dziewczęta a 48% chłopców.

Z przeprowadzonych badań wynika, że napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Wśród badanych osób chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 80% uczniów w wieku 15-16 lat, a 92,8% wśród uczniów w wieku 17-18 lat. Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 46,7% piętnastolatków - szesnastolatków i 76,1% siedemnasto-osiemnastolatków. Wysoki odsetek badanych przyznaje się do przekraczania progu nietrzeźwości. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem, chociaż raz upiło się 11,3% uczniów z młodszej grupy uczniów natomiast 18,8% ze starszej grupy wiekowej. W czasie całego życia ani razu nie upiło się tylko 66,7% uczniów młodszych i 43,4% uczniów starszych.

W 2017 r. została przeprowadzona diagnoza problemów społecznych Miasta Ełku na temat: „Alkohol – Narkotyki – Uzależnienia Behawioralne” wykonana przez Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych. Badania prowadzone były wśród uczniów klas VII Szkoły Podstawowej, klas III gimnazjów oraz szkół ponadgimnazjalnych. Badaniami objęte zostały: Zespół Szkół Sportowych, Szkoła Podstawowa nr 2, Gimnazjum nr 2 z terenu miasta Ełku, jak i dorośli mieszkańcy miasta. Diagnoza miała na celu przedstawienie wyników badań ankietowych przeprowadzonych w drugiej połowie 2017 roku, obejmujących podstawowe problemy społeczne związane min. z nadużywaniem alkoholu, nikotyny, dopalaczy i narkotyków. Badania prowadzone były metodą ilościową, w oparciu o specjalnie skonstruowany kwestionariusz ankiety. Przebadano 200 uczniów ww. szkół oraz 100 dorosłych mieszkańców Ełku.

Wśród uczniów szkoły podstawowej 39% deklaroowało, iż chociaż raz w ciągu swojego życia piło alkohol, w gimnazjum deklaroowało 51% uczniów, natomiast w szkołach

ponadgimnazjalnych było to 62% uczniów. Najczęstszą deklarowaną okolicznością inicjacji alkoholowej wśród uczniów w badanych szkołach było towarzystwo rodziny (SP 12%, GIM 22%, PONADGIM 15%). Badano również częstotliwość picia alkoholu wśród badanych uczniów. 13% uczniów SP, 19% uczniów GIM i 6 % uczniów szkół PONADGIM miało jednorazowy kontakt z alkoholem. Spożywanie alkoholu kilka razy w miesiącu deklaruje 10% uczniów szkół ponadgimnazjalnych i 2 % uczniów GIM. Mimo słabnącej popularności papierosów w naszym społeczeństwie są one wciąż atrakcyjną używką dla młodzieży. Wśród badanych uczniów inicjację nikotynową ma za sobą 48% uczniów szkół podstawowych, 27% gimnazjalistów i 49% najstarszych uczniów. Najczęstszą wskazaną przez uczniów okolicznością zapalenia pierwszego papierosa było spotkanie ze znajomymi. (SP 28%, GIM 24%, PONADGIMN – 2%).

Spożywanie alkoholu przez dorosłych mieszkańców Ełku według przeprowadzonych badań wskazało okres **inicjacji alkoholowej** między 16 a 18 rokiem życia. Kolejną badaną kwestią była **częstotliwość** spożywania alkoholu. Tylko 6 % respondentów to osoby deklarujące abstynencję. Największa liczba badanych przyznała, że spożywa alkohol kilka razy w miesiącu (36%) oraz kilka razy w roku (27%). Do codziennego spożywania alkoholu przyznaje się 2% badanych.

Ważną kwestią jest również **ilość** spożywanego alkoholu. Porcja standardowego alkoholu (10 g czystego 100% alkoholu) zawarta jest w 250 ml piwa o mocy 5% (pół butelki), w ok. 100 ml wina o mocy 12% (1 kieliszek wina) oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40% (mały kieliszek wódki).

48% badanych deklaruowało najczęściej, że spożywali jednorazowo 1-2 porcje alkoholu, 17% badanych 3-4 porcje alkoholu, 12% osób zadeklarowało ilość rzędu 5-6 porcji, 6 % wskazało 7-9 porcji.

3.2. NARKOTYKI- SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE

Na podstawie ogólnopolskiego raportu badań ankietowych zrealizowanych w 2019 r. (Europejski Program Badań Ankietowych w szkołach ESPAD) większość badanych nie sięgnęła nigdy po substancje nielegalne. Wśród tych, którzy mają za sobą takie doświadczenia większość stanowią osoby, które jedynie eksperymentowały z marihuaną lub haszyszem. Na pierwszym miejscu pod względem eksperymentowania z substancjami psychoaktywnymi znajdują się marihuana i haszysz (21,4 % młodszych uczniów a 37% uczniów starszych). Wśród uczniów gimnazjum pod względem rozpowszechnienia używania substancji nielegalnych jest amfetamina 4,2% a wśród uczniów szkół wyższego poziomu – ecstasy 5,1%. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem 9% uczniów klas trzecich gimnazjów i 15,1 % uczniów klas drugich szkół ponadgimnazjalnych używało marihuany lub haszyszu. Eksperymentowanie z substancjami nielegalnymi, jak i ich okazjonalne użytkowanie rozpowszechnione jest bardziej wśród chłopców niż wśród dziewcząt.

Rozpowszechnienie używania nowych substancji psychoaktywnych, czyli tzw. „dopalaczy” jest

niższe niż przetworów konopi. Wśród gimnazjalistów 5,2% , a wśród starszych uczniów 5,3% używało kiedykolwiek tych substancji. Używanie nowych substancji psychoaktywnych jest bardziej rozpowszechnione wśród chłopców niż wśród dziewcząt.

Większość młodzieży jest dobrze zorientowana w zakresie ryzyka szkód zdrowotnych i społecznych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. O stopniu ryzyka, według ocen badanych uczniów, decyduje bardziej nasilenie używania, niż rodzaj substancji. Oczekiwania wobec alkoholu oraz marihuany i haszyszu formułowane przez młodzież szkolną odwołują się w większym stopniu do pozytywnych konsekwencji niż ewentualnych szkód.

3.3. UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE

W związku z krótkim czasem na przeprowadzenie diagnozy, w programie zostało przedstawionych kilka danych epidemiologicznych dotyczących rozpowszechnienia i uwarunkowań (czynników ryzyka i czynników chroniących) tzw. uzależnień behawioralnych dotyczących populacji 15+. Dane pochodzą z projektu badawczego „Oszacowanie rozpowszechnienia oraz identyfikacji czynników ryzyka i czynników chroniących hazardu i innych uzależnień behawioralnych – edycja 2018/2019” zrealizowanego przez Fundację Centrum Badania Opinii Społecznej.

Uzależnienia behawioralne to formy zaburzeń związanych z niekontrolowanym wykonywaniem jakichś czynności, a nie z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych. Termin taki nie występuje w klasyfikacji ICD (Międzynarodowa Klasyfikacja Chorób), ani w DSM – V(klasyfikacja zaburzeń psychicznych Amerykańskiego Towarzystwa Psychicznego). Przykładami najczęstszych uzależnień behawioralnych są:

a) HAZARD

W 2019 roku osoby grające w czasie ostatnich 12 miesięcy na pieniądze stanowili 37,1 % populacji osób powyżej 15 lat. W porównaniu do wyników badań z 2015 rok, odsetek ten wzrósł o 2,9%. Polacy najczęściej grają w gry Totalizatora Sportowego (27,4%), następnie zdraпки (16,3%) oraz automaty do gier z tzw. niskimi wygranymi(3,8%). Spośród wszystkich grających 32,8% Polaków gra bez ryzyka powstania problemów, 2,7% charakteryzuje się niskim poziomem ryzyka uzależnienia 0,9 % - poziomem umiarkowanym i tyle samo 0,9% gra na pieniądze w sposób wysoce ryzykowny (zagrożenie patologicznym hazardem). Liczbę Polaków w wieku 15+ uprawiających obecnie patologiczny hazard szacuje się na ok. 27 tys. osób.

Wśród przyczyn podejmowania gier hazardowych dominują motywy finansowe oraz rozrywkowe. U podstaw gry ryzykownej i patologicznej leży także chęć odegrania się, przebywanie w środowisku graczy oraz chęć zredukowania stresu. Dane wskazują, że na przestrzeni ostatnich lat wzrosła świadomość zagrożeń związanych z hazardem. Najwyższy potencjał uzależniający

niezmiennie przypisywany jest grom w kasynie, automatom do gier z tzw. niskimi wygranymi, zakładom bukmacherskim oraz grom za pieniądze w Internecie.

W związku z wprowadzeniem nowelizacji ustawy hazardowej, która odbyła się w 2017 roku i ograniczyła możliwość uprawiania hazardu m.in. grania na automatach z tzw. niskimi wygranymi spadła częstotliwość grania. Porównując cechy społeczno- demograficzne można wnioskować, że częściej grają na pieniądze : mężczyźni niż kobiety, ludzie młodzi w wieku 18-34 lata; mieszkańcy miast niż mieszkańcy wsi; ludzie dobrze wykształceni niż słabo; zarabiający lepiej niż zarabiający gorzej ; ludzie oceniający swoją sytuację materialną jako dobrą niż ludzie oceniający ją jako złą.

b) INTERNET

75% Polaków w wieku powyżej 15 lat deklaruje korzystanie z Internetu. W stosunku do badań z 2012 roku nastąpił wzrost o 13% . Przeważająca większość korzystających z sieci to przeciętni użytkownicy, niemający w codziennym życiu problemów w związku z korzystaniem z Internetu. Problem z uzależnieniem od Internetu dotyczy obecnie 0,03% badanej populacji, co stanowi 0,04% korzystających z sieci jest to szacunkowo ok. 465 000 osób. Zagrożeni uzależnieniem lub już uzależnieni są to głównie osoby powyżej 25 roku życia, przy czym najbardziej zagrożeni są niepełnoletni. Także najbardziej znaczące symptomy uzależnienia od Internetu (od portali społecznościowych) obserwowane są w tej grupie wiekowej, która z tego typu mediami ma do czynienia od wczesnego dzieciństwa. Konto w portalach społecznościowych ma obecnie mniej więcej połowa badanych, jednak wśród najmłodszych nie ma wszyscy.

W badaniach ESPAD zawarto również pytania dotyczące korzystania z mediów społecznościowych takich jak Twitter, Facebook czy Skype oraz grania w gry na urządzeniach elektronicznych (komputer, smartfon, konsola). Z analizy badań wynika, że najliczniejszą grupą badanych, która korzysta z mediów społecznościowych 2-3 godziny dziennie jest młodzież w wieku 15-16 lat jest to 30,1%. Czas spędzony w Internecie nie jest wskaźnikiem świadczącym o uzależnieniu natomiast jest sygnałem ostrzegawczym wymagającym analizy monitorowania ze strony rodziców.

W ogólnopolskim raporcie badania uczniów „Nastolatki 3.0”, które zostało zrealizowane w grudniu 2020 r. metodą CAWI (ang. Computer-Assisted Web Interview - wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony www) na populacji nastolatków (1733 uczniów) oraz ich rodziców i opiekunów prawnych (893 os.) obserwowany jest stały wzrost liczby godzin przeznaczonych przez młodzież na korzystanie z Internetu. Obecnie nastolatki spędzają w sieci średnio 4 godz. 50 minut dziennie. W dni wolne od zajęć szkolnych czas ten wydłuża się średnio do 6 godz. 10 minut. Co dziesiąty nastolatek jest aktywny w sieci ponad 8 godzin dziennie, a co piąty spędza tyle czasu przed monitorem w dni wolne od edukacji natomiast co szósty nastolatek

intensywnie korzysta z Internetu w godzinach nocnych (po godz. 22.00). Co trzeci nastolatek (33,6%) ma objawy problemowego użytkowania Internetu, a trzech na stu osiąga bardzo wysokie wskaźniki problemów (3,2%). Prawie co trzeci nastolatek (29,8%) odczuwa potrzebę korzystania stale ze smartfona a 50,2% podaje, że korzystała z telefonu dłużej niż zamierzała. 31% nastolatków przyznaje, że nie jest w stanie funkcjonować, bez smartfona a 24,8% odczuwa zniecierpliwienie oraz zdenerwowanie, gdy nie może z niego korzystać. 37,9% młodych ludzi podejmuje zakończone niepowodzeniem próby ograniczania korzystania z telefonu, 26,1% z powodu użytkowania go zaniedbuje zaplanowane czynności lub obowiązki. Z przeprowadzonych badań „Nastolatki 3.0” wynika, iż grupa nastolatków, która relatywnie najmocniej jest obciążona problematycznym użytkowaniem Internetu, to dziewczęta uczęszczające do szkoły ponadpodstawowej.

c) ZAKUPY

Symptomy kompulsywnego kupowania w 2019 roku wykazywało 3,7 % populacji Polaków w wieku powyżej 15 roku życia (ponad milion osób). Zjawisko kompulsywnego kupowania różnicuje przede wszystkim wiek – dotyczy on głównie młodych ludzi. Najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku 25-34 lata. Na kompulsywne kupowanie narażone są bardziej kobiety niż mężczyźni. W grupie mężczyzn najwięcej jest chłopców w wieku 15-17 lat, zaś w grupie kobiet 25-24 lat.

d) PRACA

W 2019 roku prawie jedna dziesiąta Polaków powyżej 15 roku życia (9,1%) miała problem z uzależnieniem od pracy. Zarówno uzależnienie, jak i zagrożenie uzależnieniem dotyka przede wszystkim młodych dorosłych, poniżej 35 roku życia, w szczególności osoby w wieku 25-34 lata. Istotnym czynnikiem ryzyka są różne aspekty aktywności zawodowej. Zagrożeniu pracoholizmem sprzyja w szczególności praca na własny rachunek, natomiast czynnikiem zagrażającym w kontekście uzależnienia od pracy jest pełnienie funkcji kierowniczych, odpowiedzialność za pracę innych osób lub kierowanie projektami. Wyniki badania w 2019 roku, podobnie jak w latach poprzednich wskazują, że na poziomie ogólnym w badanej populacji Polaków powyżej 15 roku życia zagrożenie pracoholizmem dotyka kobiety i mężczyzn w zbliżonym stopniu.

W związku ze zmianą przepisów prawnych niniejszy Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Miasta Ełku został opracowany na rok 2022. Przeprowadzenie dogłębnej diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych na terenie Miasta Ełku planuje się na rok 2022. Okres pandemii wyłonił nowe zagrożenia społeczne spowodowane min. izolacją oraz ograniczonymi kontaktami międzyludzkimi. Obserwuje się również brak umiejętności radzenia sobie w sytuacjach stresowych, wynikiem czego jest częstsze sięganie po środki psychoaktywne. Pogłębiły się także zjawiska depresji oraz agresji w szkołach. Dlatego właśnie postanowiono przeprowadzić planowaną diagnozę w szerszym zakresie

tematycznym.

3.1. Wnioski i rekomendacje

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy problemów społecznych: „Alkohol – Narkotyki - Uzależnienia Behawioralne” oraz Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 -2025 postawiono następujące wnioski oraz rekomendacje :

a) oddziaływania profilaktyczne skierowane do nauczycieli:

- Zwrócenie uwagi nauczycieli na potrzeby uczniów, które wiążą się ze specyfiką ich rozwoju psychospołecznego.
- Wsparcie rozwoju praktycznych umiejętności uczniów w zakresie rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie ze stresem, asertywnością, konstruktywnym wyrażaniem emocji i potrzeb, przyjmowania perspektywy innych oraz empatii.
- Wspieranie uczniów w rozwijaniu ich pasji, zainteresowań oraz w kształtowaniu w nich postaw ukierunkowanych na twórczość, kreatywność i motywację odkrywania nowych rzeczy.
- Wzmacnianie w uczniach poczucia przynależności, skuteczności i sprawozdawczości.
- Kreowanie pozytywnej atmosfery współpracy, umożliwiającej im samodzielne podejmowanie decyzji, branie za nich odpowiedzialności.
- Planowanie szkoleń profilaktycznych dla grona pedagogicznego oraz rodziców, co jest warunkiem inicjowania zmian systemowych, a więc nie tylko pracy nad zasobami osobowymi uczniów, ale także kształtowania ich środowiska szkolnego oraz rodzinnego – głównych środowisk, w których funkcjonują.
- Zorganizowanie spotkań dla wychowawców ze specjalistami z zakresu profilaktyki, podczas których nauczyciele mogliby zdobyć wiedzę na temat sposobów wzmacniania relacji zaufania i budowania zasobów chroniących.

b) oddziaływania profilaktyczne skierowane do młodzieży szkolnej

- Wdrażanie rekomendowanych programów profilaktycznych z zakresu szkodliwości spożywania alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych.
- Zapoczątkowanie lub rozwijania w szkołach działań z zakresu zapobiegania agresji i przemocy oraz rozwiązywania konfliktów. Preferowane byłyby także doskonalenie szkolnych rozwiązań systemowych w zakresie kontroli i profilaktyki zachowań agresywnych.
- Organizacja szkolnych warsztatów, podczas których dzieci i młodzież będą mieli okazję do wspólnego zastanowienia się nad alternatywnymi sposobami rozładowywania negatywnych emocji i skutecznymi sposobami rozwiązywania konfliktów, bez używania przemocy.
- Udoskonalanie szkolnego systemu przeciwdziałania i reagowania na przemoc, w które włączać trzeba rodziców, od których dzieci młodzież czerpią wzorce w zakresie stosowania przemocy jako

rozwiązania codziennych problemów.

- Edukacja zdrowotna i profilaktyka uzależnień (uniwersalna, selektywna, wskazująca) realizowana zgodnie z rekomendacjami oraz dobrą praktyka w dziedzinie przeciwdziałania uzależnieniom.
- Poszerzenie i podnoszenie jakości oferty psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem uzależnień od alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych.

c) oddziaływania profilaktyczne skierowane do dorosłych mieszkańców Ełku

- Przeprowadzenie wśród mieszkańców Ełku kampanii informacyjnej, mającej na celu zwrócenie uwagi na negatywne skutki przyjmowania substancji psychoaktywnych na organizm człowieka oraz konsekwencje społeczne, które wynikają z ich spożywania oraz niekontrolowanych czynności wynikających z uzależnień behawioralnych.
- Zorganizowania darmowych spotkań otwartych, mających na celu kształtowanie umiejętności i kompetencji społecznych związanych z asertywnością, radzeniem sobie z negatywnymi emocjami, czy identyfikacją podejmowanych przez siebie zachowań ryzykownych oraz źródeł ich występowania.
- Podjęcie działań mających na celu identyfikację obszarów dotyczących występowania przemocy, poziomu świadomości mieszkańców czym jest przemoc oraz w jaki sposób radzą sobie z nią osoby zarówno jej doświadczające, jak i przejawiające zachowania przemocowe. Na tym etapie, konieczne jest podjęcie systemowych działań, których celem byłoby objęcie opieką psychologiczną oraz wsparciem prawnym osób doświadczających przemocy.
- Zwiększenie świadomości mieszkańców na temat instytucji oferujących pomoc osobom, które w rodzinach w których występują problemy alkoholowe oraz doświadczających przemocy w rodzinie.
- Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie.
- Redukcja szkód, leczenie, rehabilitacja i reintegracja społeczna osób uzależnionych oraz ich bliskich.
- Kształcenie personelu medycznego w zakresie umiejętności rozpoznawania wzorów picia i podejmowania interwencji wobec pacjentów pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie oraz na temat FASD

d) rekomendacje dotyczące warsztatów profilaktycznych:

- Rozwijanie konstruktywnych, prospołecznych i prozdrowotnych postaw.
- Budowanie i rozwijanie zasobów chroniących dzieci i młodzież (m. in. odporności psychicznej, inteligencji emocjonalnej, asertywności, zaufania do osób dorosłych).
- Integrację środowiska szkolnego i budowanie sieci wsparcia społecznego.

- Realizacja warsztatów powinna odbywać się zgodnie z założeniami profilaktyki pozytywnej. Jest ona ukierunkowana na rozwijanie mocnych stron i zasobów, dzięki którym młody człowiek staje się bardziej odporny na działanie czynników ryzyka i innych zagrożeń z otoczenia.
- Formuła warsztatów powinna zakładać aktywne uczestnictwo uczniów w warsztacie, samodzielne wyciąganie wniosków i wykorzystanie procesu edukacji rówieśniczej w zmianie postaw i zachowań na konstruktywne.
- Konieczność szerokiej edukacji z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu: wspierania świadomości prawnej, umiejętności ochrony przez niebezpiecznymi sytuacjami, wiedzy dotyczącej ochrony własnych danych.
- Objęcie uczniów szeregiem zajęć pozalekcyjnych, w tym sportowych. Jest to niewątpliwie dobry sposób na organizowanie czasu wolnego młodych ludzi, za którym przemawia pogląd, według którego dzieci i młodzież angażują się w niepożądane zachowania alkoholowe z nudów, braku alternatywnego zajęcia.
- Pozalekcyjne zajęcia sportowe powinny być połączone ze strategiami profilaktycznymi. Ważne także, by grupa dzieci zagrożona negatywnym wpływem problemów alkoholowych miała możliwość uczestniczyć w specjalnie dla nich przygotowanych zajęciach, min. na zorganizowanych w tym celu koloniach.
- Prowadzenie warsztatów dla dzieci, spotkań z rodzicami i szkoleń dla nauczycieli mających na celu kształtowanie postaw, wzmacnianie umiejętności społecznych oraz zmiany zachowań. Wynika to z faktu, iż najbardziej skuteczne są takie oddziaływania, które dają szansę zmiany postaw jak największej grupy osób, która ma wpływ na podejmowanie przez dzieci i młodzież zachowań ryzykownych. Rodzice i nauczyciele odgrywają tutaj istotną rolę modeli, których obserwują i na których wzorują się uczniowie.

IV. GŁÓWNY PROBLEM

Problem spożywania alkoholu oraz zażywania środków psychoaktywnych dotyczy nie tylko osób uzależnionych, ale również osób z najbliższego otoczenia. Można prognozować, iż szkodliwe skutki zażywania środków psychoaktywnych w przyszłości będą dotyczyły także osób, które piją alkohol w nadmiernych ilościach, co nierozzerwalnie związane jest z modelem picia alkoholu, który niestety wciąż jeszcze wymaga intensywnej pracy nad jego zmianą.

Na podstawie przeprowadzonych badań oraz diagnozy problemów społecznych jako problem główny niniejszego Programu określa się: Nadmierne uzależnienie od napojów alkoholowych na terenie miasta Ełku oraz skutki związane z jego nadużywaniem. Ponadto powiększający się problem uzależnień behawioralnych oraz używania środków psychoaktywnych.

V. GŁÓWNY CEL

Głównym celem Programu jest zmniejszenie rozmiarów problemów wynikających z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków i uzależnieniami behawioralnymi na terenie Miasta Ełku oraz związanych z tym problemów społecznych i zdrowotnych.

VI. CELE STRATEGICZNE

1. Zwiększenie pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz prowadzenie procedur zmierzających do uzyskania orzeczenia o obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.
Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego
6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących

- rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

VII. SPOSOBY REALIZACJI I WSKAŹNIKÓW OSIĄGANIA CELÓW

7.1. Zwiększenie pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i ich rodzin.

Cele szczegółowe:

1. *Zwiększenie dostępności i podnoszenie jakości specjalistycznych świadczeń w zakresie leczenia uzależnienia od alkoholu i narkotyków oraz innych świadczeń zdrowotnych dla osób uzależnionych i ich rodzin.*

2. *Organizowanie działań skierowanych do dzieci i młodzieży pochodzącej z domów z problemem alkoholowym i narkomanii.*

3. *Zwiększenie oferty działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków lub zwiększenie dostępności do innych form wsparcia.*

4. *Zwiększenie dostępności pomocy dla dzieci z FASD oraz ich opiekunów.*

5. *Wsparcie dla osób współuzależnionych.*

6. *Rozwijanie systemu kształcenia, doskonalenia zawodowego i odpowiedzialności zawodowej specjalistów psychoterapii uzależnień i instruktorów terapii uzależnień.*

7. *Szkolenie profesjonalistów na temat FASD.*

Sposób realizacji	Wskaźniki
Wykup świadczeń z zakresu terapii uzależnienia od alkoholu w systemie lecznictwa zamkniętego.	- Liczba pacjentów, którzy skorzystali z terapii uzależnienia od alkoholu w systemie lecznictwa zamkniętego
Rozszerzenie oferty edukacyjnej i wsparcia terapeutycznego dla mieszkańców Ełku uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu i narkotyków w warunkach ambulatoryjnych.	- Liczba porad oraz osób uzależnionych korzystających z formy wsparcia indywidualnego. - Ilość grup wsparcia i liczba osób uzależnionych korzystających z grupowej formy wsparcia. - Liczba porad i osób, które skorzystały z indywidualnych konsultacji motywacyjno-

	<p>edukacyjnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba porad i osób współuzależnionych korzystających ze wsparcia terapeutycznego.
<p>Funkcjonowanie Poradni Rodzinnej, w której świadczona jest specjalistyczna pomoc min. z zakresu, socjoterapii, prawa, psychologii, prowadzenie grup wsparcia dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka, prowadzenie grup wsparcia dla kobiet współuzależnionych, grup motywacyjno – edukacyjnych i wsparcia dla osób uzależnionych, osób pijących w sposób ryzykowny, grup wsparcia DDA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba grup wsparcia dla dzieci, młodzieży oraz liczba osób z nich korzystających. - Liczba grup wsparcia dla osób współuzależnionych oraz liczba osób z nich korzystających. - Liczba porad i konsultacji socjoterapeutycznych oraz liczba osób z nich korzystających. - Liczba porad/konsultacji prawny oraz liczba osób z nich korzystających. - Liczba porad/konsultacji psychologicznych oraz liczba osób z nich korzystających.
<p>Umożliwienie korzystania osobom uzależnionym i współuzależnionym z różnych form pomocy po zakończonej terapii poprzez dofinansowanie działań stowarzyszeń i organizacji działających na rzecz wspierania osób uzależnionych i współuzależnionych w ramach Konkursu Ofert 2022.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba stowarzyszeń i organizacji, które otrzymały dofinansowanie na realizację działań na rzecz wspierania osób uzależnionych i współuzależnionych. - Liczba osób objętych wsparciem.
<p>Wsparcie instytucji i organizacji działających na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba organizacji i instytucji, które skorzystały z wsparcia. - Liczba osób objętych wsparciem.
<p>Działania wspierające skierowane do dzieci FASD oraz ich opiekunów, m.in. poradnictwo, grupy wsparcia. Szkolenie profesjonalistów na temat FASD.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób objętych wsparciem w związku z działaniami skierowanymi do dzieci z FASD i ich opiekunów - Liczba osób podnoszących kwalifikacje z zakresu FASD.
<p>Podnoszenie kompetencji zawodowych specjalistów pracujących z osobami uzależnionymi od alkoholu i narkotyków i</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba szkoleń. - Liczba osób korzystających ze szkoleń.

osób współuzależnionych	
Inne zadania z zakresu pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin, wynikłe w trakcie roku.	- Liczba działań oraz osób z nich korzystających.

7.2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Zadania w większości realizowane są w ramach Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2025. Ponadto w ramach Poradni Rodzinnej świadczona jest specjalistyczna pomoc psychologiczna a także prawna, z której korzystać mogą również osoby doświadczające przemocy. Realizatorem działań jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku oraz Poradnia Rodzinna. Niemniej z uwagi na kompatybilność Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, w ramach niniejszego celu określa się następujące działania, które prowadzone będą w zakresie profilaktyki przeciwdziałania alkoholizmowi:

Cele szczegółowe:

1. Udzielanie osobom doświadczającym przemocy, pomocy w zakresie poradnictwa psychologicznego, prawnego, pedagogicznego, specjalistycznego w ramach Punktu konsultacyjnego dla osób doświadczających przemocy w rodzinie przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Ełku.
2. Wdrażanie rekomendowanych programów profilaktycznych obejmujących działania z zakresu profilaktyki przeciwdziałania przemocy w szkołach.

Sposób realizacji	Wskaźniki
Prowadzenie Punktu konsultacyjnego dla osób doświadczających przemocy w rodzinie przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Ełku oraz udzielanie im wskazanej wyżej pomocy.	- Liczba osób i porad udzielonych przez poszczególnych specjalistów
Realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych obejmujących działania	- Liczba zrealizowanych programów oraz liczba osób w nich uczestniczących

z zakresu profilaktyki przeciwdziałania przemocy w szkołach.	
Funkcjonowanie Poradni Rodzinnej, w której świadczona jest specjalistyczna pomoc z zakresu pomocy prawnej i psychologicznej	- Liczba porad prawnych oraz liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie. - Liczba porad psychologicznych oraz liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie.

7.3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Cele szczegółowe:

1. *Poszerzanie i udoskonalanie oferty, rozpowszechnianie oraz wdrażanie programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego, w tym: programów profilaktyki uniwersalnej, wskazującej i selektywnej, skierowanych m.in: do dorosłych, dzieci, młodzieży, rodziców w szczególności, w miejscu nauki i pracy.*
2. *Realizacja działań profilaktycznych w środowisku otwartym poprzez pracę pedagogów ulicy – streetworkerów i animatorów ulicy.*
3. *Rozpowszechnianie działań w zakresie promocji zdrowego stylu życia.*
4. *Podnoszenie umiejętności nauczycieli, pedagogów szkolnych w kierunku kreowania nowoczesnych systemów wspomagania uczniów, programów rozwijających kompetencje wychowawcze i sprzyjające kształtowaniu postaw zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży.*
5. *Edukacja i informowanie mieszkańców na temat ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu i narkotyków oraz uzależnień behawioralnych*
6. *Edukacja dorosłych w zakresie szkód wynikających używania alkoholu i narkotyków i zachowań behawioralnych przez dzieci i młodzież oraz rozpoznawania problemów u swoich dzieci. Udzielanie specjalistycznej pomocy.*
7. *Prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu, narkotyków i uzależnień behawioralnych.*
8. *Kształcenie personelu medycznego w zakresie umiejętności rozpoznawania wzorów picia*

i podejmowania interwencji wobec pacjentów pijących alkohol ryzykowanie i szkodliwie (wczesne rozpoznawanie i krótka interwencja).

9. Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z używania substancji psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych, w tym w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

10. Podnoszenie kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie skutecznych oddziaływań profilaktycznych oraz udzielających pomocy dzieciom z rodzin z problemem uzależnień.

Sposób realizacji	Wskaźniki
Profilaktyka w szkołach	
Wspieranie działań i realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych kierowanych do dzieci i młodzieży w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych w zakresie profilaktyki uniwersalnej, selektywnej oraz wskazującej.	- Liczba zrealizowanych rekomendowanych programów profilaktycznych w szkołach. - Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w programach profilaktycznych.
Wdrażanie i realizowanie innych form oddziaływań profilaktycznych np. debaty szkolne, spektakle, profilaktyczne programy autorskie.	- Liczba realizowanych innych form oddziaływań profilaktycznych. - Liczba osób objętych innymi formami oddziaływań profilaktycznych.
Organizowanie szkoleń dla rodziców z zakresu profilaktyki uzależnień od alkoholu, tzw. wywiadówek profilaktycznych.	- Liczba szkoleń z zakresu profilaktyki uzależnień od alkoholu skierowanych do rodziców.
Organizowanie szkoleń dla nauczycieli, pracowników placówek oświatowo – wychowawczych, osób pracujących z dziećmi i młodzieżą z zakresu profilaktyki uzależnień, a także udzielania pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym.	- Liczba szkoleń zorganizowanych dla osób pracujących z dziećmi i młodzieżą z zakresu profilaktyki uzależnień (w tym: nauczycieli, pracowników oświaty). - Liczba osób biorących udział w szkoleniach z zakresu profilaktyki uzależnień (w tym nauczycieli, pracowników oświaty).
Inne zadania z zakresu prowadzenia profilaktycznej działalności w szkołach wynikłe	- Liczba działań oraz liczba osób biorących udział.

w trakcie roku.	
Profilaktyka pozaszkolna	
Realizacja działań prowadzonych przez pedagogów ulicznych w środowisku otwartym na osiedlach i ulicach miast.	- Liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami pedagogów ulicznych.
Dofinansowanie w ramach Konkursów Ofert 2022 działalności placówek wsparcia dziennego, zajmujących się dziećmi z grup ryzyka, kontynuacja grup wsparcia, konsultacje specjalistów.	- Liczba organizacji, które otrzymały dofinansowanie na działania związane z funkcjonowaniem placówek wsparcia dziennego. - Liczba dzieci objętych działaniami placówek wsparcia dziennego.
Organizacja i wspieranie imprez profilaktycznych, kampanii społecznych, edukacyjnych promujących zdrowy styl życia – wolny od uzależnień i skierowanych do dzieci oraz młodzieży.	- Liczba zorganizowanych imprez profilaktycznych, festynów, pikników, kampanii społecznych, edukacyjnych i innych, w tym także skierowanych do nietrzeźwych kierowców.
Zakup materiałów i artykułów potrzebnych do realizacji programów profilaktycznych i pracy grup wsparcia (książki, artykuły papiernicze, czasopisma edukacyjne, płyty itp.).	- Wysokość środków finansowych przeznaczonych na zakup materiałów związanych z realizacją programów profilaktycznych.
Dofinansowanie w ramach Konkursów Ofert 2022 zajęć dla dzieci i młodzieży szkolnej o charakterze sportowym prowadzonych przez organizacje pozarządowe.	- Liczba organizacji, które otrzymały dofinansowanie na pozalekcyjne zajęcia dla dzieci i młodzieży o charakterze sportowym. - Liczba dzieci biorących udział w zajęciach o charakterze sportowym.
Inne zadania z zakresu prowadzenia profilaktyki pozaszkolnej wynikłe w trakcie roku.	- Liczba działań profilaktycznych oraz liczba osób z nich korzystających.
Edukacja publiczna	
Współpraca z radiem, telewizją, prasą, korzystanie z social mediów w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i uzależnień behawioralnych.	
Prowadzenie stałego systemu informacji na	

temat działań podejmowanych na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.	
Funkcjonowanie strony internetowej, na której kontynuowane jest umieszczanie informacji z zakresu udzielanej pomocy, adresów placówek pomocowych oraz organizowanych przez Wydział Polityki Społecznej wydarzeń.	
Organizacja wydarzeń adresowanych do mieszkańców miasta o charakterze profilaktycznym i prorodzinnym w formie: festynów, pikników, kampanii społecznych, edukacyjnych i innych, w tym także skierowanych do nietrzeźwych kierowców.	- Liczba zorganizowanych imprez profilaktycznych festynów, pikników, kampanii społecznych, edukacyjnych i innych, w tym także skierowanych do nietrzeźwych kierowców.
Organizacja szkoleń dla grup zawodowych, które podczas wykonywania obowiązków służbowych stykają się z problemem uzależnień: - organizacja szkolenia dla personelu medycznego z zakresu profilaktyki uzależnień z uwzględnieniem pacjentów pijących w sposób ryzykowny i szkodliwy, - organizacja szkolenia z zakresu FASD dla osób udzielających profesjonalnej pomocy w zakresie profilaktyki leczenia uzależnień, - organizacja szkolenia dla przedstawicieli służb mundurowych, pracowników wymiaru sprawiedliwości, kuratorów w zakresie profilaktyki uzależnień.	- Liczba zorganizowanych szkoleń dla grup zawodowych w tym: <ul style="list-style-type: none"> • personelu medycznego, • specjalistów z zakresu FASD, • przedstawicieli służb mundurowych, wymiaru sprawiedliwości, kuratorów, • nauczycieli, pracowników placówek oświatowo-wychowawczych z zakresu profilaktyki uzależnień, a także udzielania pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym. - Liczba osób biorących udział we wskazanych wyżej szkoleniach i programach.
Inne zadania służące propagowaniu profilaktyki alkoholowej wynikłe w trakcie roku.	

7.4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych.

Cele szczegółowe:

1. Aktywizacja organizacji pozarządowych do realizacji zadań Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.
2. Wspieranie działalności ruchów trzeźwościowych i środowisk abstynenckich.
3. Wspieranie i współpraca na rzecz osób i rodzin wykluczonych społecznie w zakresie aktywizacji zawodowej oraz przywracania tych osób do pełnienia ról społecznych na rynku pracy w ramach działań realizowanych przez Centra Integracji Społecznej w Elku.
4. Inne zadania wynikłe w trakcie realizacji Programu

Sposób realizacji	Wskaźniki
Współpraca z organizacjami pozarządowymi realizującymi zadania z zakresu zapobiegania uzależnieniom oraz dofinansowanie projektów przez nich stworzonych dotyczących pracy z rodzinami zagrożonymi alkoholizmem oraz innymi uzależnieniami w tym uzależnieniami behawioralnymi.	- Liczba projektów dofinansowanych z zakresu pracy z rodzinami zagrożonymi alkoholizmem oraz innymi uzależnieniami w tym uzależnieniami behawioralnymi. - Liczba osób korzystających z projektów.
Współpraca i wspieranie ruchów samopomocowych.	- Liczba grup samopomocowych w mieście.
Wspomaganie grup, stowarzyszeń, fundacji poprzez pomoc we wzmacnianiu procesu zdrowienia	- Liczb organizacji pozarządowych realizujących programy z zakresu profilaktyki i działań terapeutycznych, skierowanych do mieszkańców miasta (w ramach Konkursu Ofert)
Wspieranie działalności Klubu Integracji Społecznej (KIS), Centrów Integracji Społecznej (CIS), Młodzieżowego Klubu Integracji Społecznej (MKIS).	- Ilość programów prowadzonych przez KIS, CIS, MKIS, skierowanych do osób wykluczonych społecznie.

7.5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz prowadzenie procedur zmierzających do uzyskania orzeczenia o obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Cele szczegółowe:

1. Zmniejszenie dostępności fizycznej i ekonomicznej alkoholu.

2.Działalności Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Sposób realizacji	Wskaźniki
Kontrolowanie przez członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych placówek prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia, w miarę możliwości z przedstawicielami organów porządku publicznego.	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba kontroli przeprowadzonych w placówkach handlowych i gastronomicznych przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. - Liczba cofniętych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w związku z naruszeniem warunków sprzedaży określonych w ustawie.
Wizytowanie placówek, co do których zostały złożone wnioski o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w przedmiocie lokalizacji.	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba kontroli placówek handlowych i gastronomicznych.
Wnioskowanie o wszczęcie postępowania wyjaśniającego celem cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w przypadku nie przestrzegania zasad obrotu tymi napojami.	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba wszczętych postępowań wyjaśniających. - Liczba wydanych opinii (postanowień).
Edukacja właścicieli i sprzedawców placówek prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.	
Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego.	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba prowadzonych postępowań o zobowiązanie do leczenia odwykowego. - Liczba rozmów motywujących przeprowadzonych z osobami uzależnionymi i wnioskodawcami. - Liczba spraw skierowanych do sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego.
Inne zadania związane z działalnością Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób skierowanych do lekarzy biegłych. - Liczba osób, które podjęły leczenie

Alkoholowych wynikłe w trakcie roku.	dobrowolnie.
--------------------------------------	--------------

VIII. PODMIOTY REALIZUJĄCE MIEJSKI PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

1. Pełnomocnik Prezydenta Miasta Ełku ds. Profilaktyki Alkoholowej i Narkomanii.
2. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
3. Poradnia Rodzinna przy Urzędzie Miasta Ełku.
4. Przychodnia Leczenia Uzależnień wchodząca w skład struktur „PRO – MEDICA” w Ełku Sp. z o. o. w zakresie prowadzenia terapii dla osób uzależnionych od alkoholu, środków psychoaktywnych i osób współuzależnionych.
5. Ośrodek Terapii Uzależnień w Starych Juchach.
6. Ośrodek Terapii Uzależnień Oddział Dzienny w Ełku.
7. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku.
8. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku.
9. Poradnia Profilaktyczno – Konsultacyjna w Ełku.
10. Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży w Ełku.
11. Straż Miejska w Ełku.
12. Komenda Powiatowej Policji w Ełku.
13. Sąd Rejonowy w Ełku.
14. Instytucje, organizacje, stowarzyszenia i fundacje działające na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień w tym uzależnień behawioralnych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
15. Profesjonalnie przygotowani realizatorzy rekomendowanych programów profilaktycznych.

MIEJSCE REALIZACJI ZADAŃ MIEJSKIEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

1. Ełckie Centrum Rewitalizacji Społecznej, ul Kościuszki 27A.
2. Ełckie szkoły podstawowe oraz przedszkola.
3. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Ełku.
4. Przychodnia Leczenia Uzależnień w Ełku.
5. Ośrodek Terapii Uzależnień w Starych Juchach.

6. Ośrodek Terapii Uzależnień Oddział Dzienny w Ełku.
7. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku.
8. Poradnia Profilaktyczno – Konsultacyjna w Ełku.
9. Dzienny Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży.

IX. ŹRÓDŁA I ZASADY FINANSOWANIA MIEJSKIEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

Źródłem finansowania zadań Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są środki finansowe znajdujące się w budżecie miasta Ełku na 2022 rok (Dział 851 Rozdział 85153 oraz Rozdział 85154). Środki pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz opłat ze sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml. Środki z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych mogą być wykorzystane na realizację miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i nie mogą być przeznaczane na inne cele.

Finansowanie częściowo opiera się także na środkach własnych organizacji pozarządowych ubiegających się o dotację w ramach otwartych konkursów ofert lub z inicjatywy własnej. Ponadto, działania mogą być współfinansowane ze środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych. Należy pamiętać, że podczas realizacji niniejszego Programu gmina zobowiązana jest do przestrzegania ustawowego wymogu, aby każde zadanie finansowane w jego zakresie miało rzeczywisty związek z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień. Finansowanie Programu zostało ujęte w budżecie miasta na 2022 rok.

X. PORADNIA RODZINNA

10.1 Zasady funkcjonowania Poradni Rodzinnej

Poradnia Rodzinna udziela nieodpłatnie porad i wsparcia mieszkańcom Ełku. Mieści się ona w Ełkim Centrum Rewitalizacji Społecznej STAJNIA przy ul. Kościuszki 27 A, które jest kluczowym miejscem udzielania stacjonarnej, specjalistycznej i nieodpłatnej pomocy dla mieszkańców Ełku. Ponadto w ECRS STAJNIA odbywać się będą wszelkie szkolenia oraz realizacja programów z zakresu profilaktyki przeciwdziałania uzależnieniom. Budynek, w którym

mieści się Poradnia Rodzinna dysponuje bowiem odpowiednim zapleczem lokalowym, a także wyposażeniem pomieszczeń, które umożliwiają sprawną realizację działań założonych w niniejszym Programie.

10.2. Cele Poradni Rodzinnej

Celem Poradni Rodzinnej jest zaspakajanie potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie specjalistycznego poradnictwa rodzinnego poprzez:

1. Wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży w zakresie umiejętności społecznych i dojrzałości emocjonalnej.
2. Zapobieganie problemom emocjonalnym dzieci i młodzieży.
3. Zapobieganie zachowaniom dysfunkcyjnym dzieci i młodzieży, w tym agresji i przemocy.
4. Przeciwdziałanie uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży od tytoniu, alkoholu, środków psychoaktywnych, hazardu, uzależnieniom behawioralnym.
5. Zapobieganie przemocy w rodzinie.
6. Wyrównywanie szans życiowych u dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych.
7. Wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji rodziny.
8. Prowadzenie edukacji prozdrowotnej i promowanie zdrowia psychicznego wśród uczniów, rodziców i nauczycieli.
9. Wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji szkoły w zakresie problematyki prorodzinnej.
10. Udzielanie pomocy psychologicznej rodzinie m.in. poprzez uaktywnianie jej członków w rozwiązywanie problemów rodziny.
11. Udzielanie pomocy młodzieży w rozwiązywaniu problemów okresu dojrzewania.
12. Pomoc psychoterapeutyczna osobom z zaburzeniami odżywiania się (anoreksja, bulimia).
13. Wsparcie terapeutyczne osobom uzależnionym od alkoholu.
14. Wsparcie terapeutyczne członkom rodzin, w których występują problemy uzależnień.
15. Podejmowanie działań mediacyjnych i interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych na rzecz osób i instytucji.
16. Wspieranie nauczycieli i pracowników instytucji współdziałających z Poradnią Rodziną w pełnieniu ich roli.
17. Współpraca z innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny i jej członków w zakresie rozwiązywania jej problemów.

10.3. Formy realizacji zadań Poradni Rodzinnej.

1. Poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne i prawne dla dorosłych, dzieci i młodzieży.

2. Wsparcie indywidualne i grupowe dla dorosłych, dzieci i młodzieży.
3. Porady/konsultacje rodzinne i małżeńskie.
4. Warsztaty i treningi psychoedukacyjne.
5. Konsultacje.
6. Interwencje kryzysowe.
7. Mediacje rodzinne.
8. Doradztwo.
9. Grupa DDA, grupa kobiet współuzależnionych, grupa socjoterapeutyczna dla dzieci pochodzących z rodzin zagrożonych uzależnieniem od alkoholu .
10. Wsparcie dla rodziców i pomoc dla dzieci z FASD.

10.4. Inne ważne informacje dotyczące funkcjonowania Poradni:

1. Poradnia konsultacyjna nie wydaje zaświadczeń oraz opinii dotyczących klientów poradni.
2. Punkt Konsultacyjny powinien być wyposażony w telefon, który obligatoryjnie czynny będzie przynajmniej w godzinach pracy poszczególnych specjalistów.
3. Punkt Konsultacyjny działa 5 dni w tygodniu, w godzinach zgodnych z harmonogramem pracy Poradni Rodzinnej.
4. Wiadomości na temat działalności Poradni Rodzinnej powinny być dostosowane, aktualizowane i rozpowszechniane na bieżąco poprzez umieszczanie istotnych informacji na tablicy informacyjnej przy Poradni Rodzinnej, podstronach internetowych Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta Ełku oraz przy wykorzystaniu innych metod informacyjnych.
5. Zarówno wymiar czasu pracy jak i jej zakres określa Prezydent Miasta Ełku, uwzględniając potrzeby środowiska lokalnego.
6. Za koordynację pracy Poradni Rodzinnej odpowiada Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Ełku.
7. Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Ełku odpowiedzialny jest za zgodność realizowanych zadań przez Poradnię Rodzinną.

XI. DZIAŁANIA MIEJSKIEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

11.1. Charakterystyka działań oraz organizacja Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Zgodnie z art. 4¹ ust. 3 oraz art. 25 i art. 26 ust. 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości, do zadań własnych gminy należy powołanie gminnej komisji rozwiązywania

problemów alkoholowych.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ełku jest podzielona na zespoły, w których wypełniane są zadania przewidziane w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Zespoły te to:

1. **Zespół opiniujący** (opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w placówkach gastronomicznych i detalicznych).
2. **Zespół motywujący** (procedura przymusowego leczenia osób uzależnionych od alkoholu).
3. **Zespół do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie** (współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie).
4. **Dwa Zespoły kontrolujące** (kontrola placówek handlowych i gastronomicznych w zakresie przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi).

11.2. Zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Ustala się wynagrodzenie członkom Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w wysokości:

- 15% aktualnego minimalnego wynagrodzenia dla sekretarza,
- 13% aktualnego minimalnego wynagrodzenia dla przewodniczącego i zastępcy przewodniczącego Komisji,
- 8% aktualnego minimalnego wynagrodzenia dla członków Komisji.

2. Wynagrodzenie przyznawane jest za udział:

- w posiedzeniu zespołu motywującego w sprawach przymusowego leczenia osób uzależnionych od alkoholu,
- w kontroli placówek handlowych i gastronomicznych w zakresie przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz kontroli realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
- w posiedzeniach zespołu do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- w posiedzeniach zespołu opiniującego wnioski o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w placówkach detalicznych i gastronomicznych,
- w dodatkowych działaniach zleconych przez Prezydenta Miasta Ełku.

3. Wypłata wynagrodzenia następuje na podstawie podpisu złożonego na liście obecności na posiedzeniu komisji lub jej zespołów.

XII. EWALUACJA MIEJSKIEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

Ewaluacja służy ocenie skuteczności działań podejmowanych w ramach realizacji Programu. Stanowi również podstawę jego modyfikacji. Ewaluacja jest współczesnym wymogiem realizacji każdego programu profilaktyki.

Sposób realizacji:

1. Prowadzenie badań w zakresie:

- pełnego rozpoznania potrzeb populacji osób mających problemy z uzależnieniami od alkoholu, środków psychoaktywnych oraz uzależnieniami behawioralnymi w celu określenia priorytetu działań,
- monitoringu, dostępności, skuteczności, jakości oraz efektywności ekonomicznej różnych kategorii działań,
- monitoringu potrzeb i skuteczności działań profilaktyczno-terapeutycznych wśród dzieci i młodzieży oraz monitoringu szkolnych programów profilaktyki.

XIII. MONITORING REALIZACJI MIEJSKIEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

Realizacja zadań ujętych w Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Miasta Ełku na 2022 rok koordynowana będzie przez Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Ełku oraz Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Sprawozdanie z wykonania w danym roku Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii przedłożone zostanie Prezydentowi Miasta Ełku w terminie do 30 czerwca roku następnego.

XIV. STANDARD SYSTEMU WSPARCIA W MIEŚCIE EŁKU

System wsparcia w mieście Ełku zakłada kompatybilne i spójne działania wszystkich podmiotów realizujących zadania w zakresie wspierania dziecka i rodziny. Usługi i oferty świadczone przez te podmioty powinny obejmować rodziny oraz osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Ponadto winny one być dostosowane i wynikać z potrzeb rodziny, a także środowiska

lokalnego.

Bardzo ważną rolę w systemie wsparcia odgrywa Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, który z mocy ustawy, a także celów statutowych powołany jest do udzielania rodzinom różnorodnych form wsparcia. Istotną rolę odgrywa także szkoła, która jako nieodzowny element wsparcia prowadzi działania skierowane do dzieci i młodzieży. Działania te należy wesprzeć lub też uzupełnić po to, aby podnieść efektywność ich realizacji.

Na terenie Ełku funkcjonują placówki wsparcia dziennego, które w systemie wsparcia odgrywają znaczącą rolę. Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zezwolenia na prowadzenie placówek wydawane są na wniosek podmiotu, po przedłożeniu wyszczególnionych w art. 19 ww. ustawy dokumentów. Rejestr placówek wsparcia dziennego prowadzony jest w Wydziale Polityki Społecznej Urzędu Miasta Ełku, a także na bieżąco aktualizowany w Biuletynie Informacji Publicznej Miasta Ełku

Priorytetowym zadaniem systemu wsparcia w mieście Ełku jest wspomaganie dziecka i rodziny w rozwiązywaniu problemów oraz wypełnianiu jej podstawowych funkcji. System wsparcia powinien aktywizować i zachęcać rodziny do podjęcia działań oraz zmian, a także stwarzać możliwości do podejmowania własnych inicjatyw w tym kierunku.

Skoordynowanie i zintegrowanie działań podejmowanych przez lokalne podmioty na rzecz rodziny, zwiększają ich skuteczność. Szerokie działania profilaktyczne skierowane do najmłodszych dzieci mogą być szansą uniknięcia w przyszłości uzależnień.